

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3132/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.016/2020/4. számú végzése, továbbá a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.498/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó önkormányzat jogi képviselője útján (dr. Fauszt Zoltán kamarai jogtanácsos) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Kfv.III.37.016/2020/4. számú végzése, továbbá a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.498/2022/2. számú végzése és a Debreceni Törvényszék 103.K.700.359/2021/20. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy előzményei az alábbiak szerint összegezhetőek. Az alapügy alperesi érdekeltje kérelmet nyújtott be az indítványozóhoz az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 30. § (1) és (7) bekezdéseire hivatkozással korlátozási kártalanítás megfizetése iránt, mivel a tulajdonában álló ingatlant is magába foglaló terület felhasználását a 37/2011. (IX. 22.) önkormányzati rendelettel módosított szabályozási terv kertvárosias lakóterületről 2011. október 31. napi hatállyal egyéb ipari gazdasági terület felhasználásra változtatta, ami az ingatlana forgalmi értékét csökkentette. Az indítványozó az érdekelt kártalanítási igényét nem ismerte el, mivel szerinte a követelés a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:22. §-a szerint elévült, vitatta továbbá a kártalanítás összegét is. Az alperesi érdekelt kérelme alapján eljáró alperes (Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal) ellenben a forgalmi érték csökkenése okán a HB/11-HAT/04070-15/2019. számú határozatával korlátozási kártalanítás megfizetésére kötelezte az indítványozót.
- [3] A Debreceni Törvényszék az alperes határozatával szemben benyújtott keresetet elutasította. Indokolásában kiemelte, hogy a Kúria más ügyekben hozott döntései értelmében a Ptk. szerinti elévülési szabály a korlátozási kártalanítási eljárások során nem irányadó.
- [4] A jogerős ítélettel szemben az indítványozó nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melynek befogadását a Kúria Kfv.III.37.498/2022/2. számú végzésével megtagadta. Kiemelte, hogy az indítványozó más ügyében (Kfv.II.37.173/2020/7.) már volt folyamatban egy felülvizsgálati eljárás, amelyben a Kúria az indítványozó elévüléssel kapcsolatos felvetéseit illetően egyértelműen állást foglalt. Abban a döntésben a Kúria a Kfv.II.37.173/2020/7. számú korábbi döntésére is hivatkozva leszögezte, hogy a korlátozási kártalanítási jogviszonyban és a korlátozási kártalanítási eljárás során nem alkalmazható a polgári jogi elévülés szabálya. Ezt a jelen ügyben is ismételten hangsúlyozta a Kúria, kiemelve azt is, hogy a támadott ítélet megfelel a hivatkozott kúriai álláspontnak.
- [5] 1.2. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.498/2022/2. számú végzése és a Debreceni Törvényszék 103.K.700.359/2021/20. számú ítélete, továbbá mindezeket túl a támadott döntésekben hivatkozott (nem az indítványozó ügyében hozott), a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.016/2020/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta.
- [6] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban a támadott döntésekkel kapcsolatban az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, T) cikk (1) és (2) bekezdésének, XXVIII. cikk (7) bekezdésének, a 25. cikk (3) bekezdésének, továbbá 28. cikkének sérelmét állította.

- [7] Kiemelte, hogy a Kfv.III.37.016/2020/4. számú végzés nem érhető el a nyilvános adatbázisokban, ezért annak tényállását és a döntés indokait nem tudta megismerni, ami álláspontja szerint részben az Alaptörvény B) cikke szerinti jogállamiságot, részben az Alaptörvény XXVIII. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogot sérti.
- [8] Álláspontjának értelmében sem a Törvényszék támadott ítélete, sem a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó döntés nem tartalmaz részletes, érdemi indokolást az elévüléssel kapcsolatos érvelésére, csak utalnak a szerinte meg nem ismerhető végzésre, így nem érvényesül a hatékony jogorvoslathoz való joga. Azt is kifejtette, hogy a Kúria a támadott végzésében utalt arra, hogy a Törvényszék ítélete a kúriai döntésekben foglaltaknak megfelel. Ezzel szerinte a felülvizsgálati kérelmében foglalt érvelés érdemi értékelése elmaradt, ami szintén sérti az Alaptörvény XXVIII. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz és hatékony jogorvoslathoz való jogát.
- [9] Álláspontja értelmében alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés a korlátozási kártalanítási igények dologi jogi jellegűnek és ezzel el nem évülőnek minősítése. Ezzel szerinte határidő nélküli jogosultság-érvényesítési lehetőség keletkezik, míg a jogalkotó számára ez határidő nélküli anyagi kötelezettséget keletkeztető kérdés. Ebben lényegében bírói jogalkotást lát az indítványozó. Ezzel kapcsolatban az Alaptörvény B) cikke szerinti jogállamiság sérelmét eredményezheti szerinte az, hogy eltérő eredményre vezethetnek a Ptk. és az Étv. alapján indított perek. Sérelmezte azt is, hogy a jogszerű károkozó hátrányosabb helyzetbe kerül a jogellenes károkozókhoz képest, ami az Alaptörvény 28. cikke szerinti józan ész és közjó védelméről szóló rendelkezéseket is sérti. Az az álláspontja, hogy a dologi jogi, el nem évülő igényként tételezés ellentétes a Kúria korábbi álláspontjával, miközben az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése szerint a Kúria feladata a bíróságok jogértelmezése egységességének biztosítása lenne.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [11] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontjára (Abtv. 27. §) alapította.
- [12] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az indítványozó jogosultságát vizsgálta. Az alkotmányjogi panaszt a jogi képviselővel eljáró polgármester az önkormányzat nevében, annak törvényes képviselőjeként nyújtotta be. Ennek alapja, hogy az Alaptörvény 33. cikk (1) bekezdése értelmében a helyi önkormányzat feladat- és hatásköreit a képviselő-testület gyakorolja, a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 41. § (1) bekezdése pedig azt mondja ki, hogy a képviselő-testületet a polgármester képviseli. Ez alapján megállapítható, hogy a polgármester képviseleti joga általánosságban kétségtelenül fennáll. Ugyanakkor a képviseleti jog nem egyenlő az azt megalapozó döntési jog gyakorlásával. A polgármester tehát képviseli ugyan az önkormányzatot a hatósági, bírósági és az alkotmánybírósági eljárásban is, de az adott szervhez fordulásról csak akkor dönthet ő, ha ezt a törvény, vagy a törvényi keretek között megalkotott önkormányzati rendelet biztosítja számára. Az Mötv. 42. § 9. pontja ezzel kapcsolatban úgy rendelkezik, hogy az Alkotmánybíróság előtti eljárás kezdeményezése nem ruházható át a képviselő-testület hatásköréből. Erre tekintettel a polgármesternek az eljárás megindításához rendelkeznie kell a képviselő-testület (megyei jogú város esetében: közgyűlés) ezzel kapcsolatos döntésével, amely az Mötv. 48. § (1) bekezdésére figyelemmel határozati formában tud testet ölteni. Ennek hiányában a polgármester az önkormányzat nevében nem kezdeményezhet Alkotmánybíróság előtti eljárást.
- [13] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszhoz nem csatolta a közgyűlés Alkotmánybírósághoz fordulásról döntő határozatát, annak léteire más módon sem utalt. Az Abtv. 52. § (4) bekezdése értelmében az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia. A polgármester e követelménynek nem tett eleget.
- [14] Tekintettel arra, hogy az indítványozó önkormányzat közgyűlése nem hozott döntést az alkotmányjogi panasz benyújtásáról, így a polgármester által benyújtott indítvány nem tekinthető az önkormányzat képviseletében benyújtottként. Mivel az Mötv. egyértelműen át nem ruházható hatáskörként tételezi az Alkotmánybírósághoz fordulást, ezért a polgármester saját jogán nem nyújthat be alkotmányjogi panaszt. A polgármester csak a képviselő-testület (jelen esetben: közgyűlés) képviseletében járhat el, ellenkező esetben kiüresedne az a szabály, ami az önkormányzatot megillető indítványozói jogot a képviselő-testülethez telepíti. Ennélfogva az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a polgármester által benyújtott indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pontja előírásának.

[15] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 28.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2026/2022.

• • •